KULTURNÍ ZAŘÍZENÍ MĚSTA BOSKOVICE

100 let

kina v Boskovicích

KULTURNÍ ZAŘÍZENÍ MĚSTA BOSKOVICE

1912–2012

POČÁTKY BIOGRAFŮ A HISTORIE KINA V KATOLICKÉM DOMĚ V BOSKOVICÍCH

Vážení přátelé a příznivci boskovického kina,
když jsem zvažoval, jakým formátem textu si připomenout 100 let od první zmínky o kinematografickém představení v sále Katolického domu, v první řadě jsem se rozhodl, že budu postupovat pouze na základě skutečně doložitelných materiálů. Rok 1912 jako časový údaj pro první filmovou projekci v boskovickém Katolickém domě uvádí celá řada textů a studií, avšak žádný z nich neuvádí relevantní pramen této informace. Proto jsem vyhodnotil, že tento pramen vypátrám a zveřejním. Od tohoto kroku se dále odvíjela moje badatelská činnost v Okresním státním archivu, Moravském zemském archivu a dalších institucích. Postupně jsem začal posbírané dokumenty třídit a vyhodnocovat. Formát mé konečné práce se časem měnil, až vyústil v kompilaci přesně datovaných událostí, které se netýkají jen Katolického domu, ale obecných počátků biografů ve městě Boskovice. Hlavní linie se však snaží sledovat Katolický dům. Doufám a věřím, že v budoucnu se k této problematice vrátím a shrnu dějiny kinematografů v našem městě do formátu akademické práce.

Radek Pernica, vedoucí kina

28. 12. 1895 Počátky kinematografie ve světě: Bratři Auguste a Louis Lumiérové pořádají v salónku Grand Café v Paříži první veřejné kinematografické představení.

5. 7. 1898 V Boskovicích: Katolicko-sociální beseda Svornost začala budovat Katolický dům. Položen základní kámen domu. Hlavním budovatelem byl profesor místního gymnázia František Chramosta. Katolický dům postavil jevíčský stavitel Mackerle podle projektu boskovického stavitele Havliny.

8/1899 V srpnu, za pouhý rok a měsíc, byla budova postavena. Katolický dům vysvětil brněnský biskup František Saleský Bauer.

15. 9. 1907 V Čechách: Dismas Ferdinand Šlambor (Viktor Ponrepo) zakládá první český biograf v Karlově ulici v Praze.

okolo 1910 Antonín Vítek z Čech realizoval na dnešní ulici 17. listopadu stanové kino pod názvem Biograf Amerika.

Stanové kino Antonína Vítka

A. Vítek sám doprovázel němé filmové projekce hudební produkcí.

18. 3. 1911 Hans Röck z Vídně žádá o možnost zřídit v Boskovicích stálé elektrické divadlo.

21. 3. 1911 C. k. okresní hejtmanství v Boskovicích nesouhlasí se zřízením stálého elektrického divadla. Jako důvod uvádí nedostatek místností ve městě vhodných pro tento účel.

3. 10. 1911 Představenstvo Boskovic žádá c. k. okresní hejtmanství v Boskovicích o co nejmenší udělování pochybných koncesí (potulní šumaři a komedianti) pro zdejší okres. Lze se domnívat, že měli na mysli i majitele pojízdných kinematografů.

13. 1. 1912 První doložitelná informace o kinematografickém představení v Katolickém domě. Inzerát, který vyšel v periodiku Krajinský list Malé Hané, zve na *„Elektrické divadlo, největší na Moravě."*

dovýchovný proud dnešní doby? Bylo by to svědectvím divných poměrů kulturních.

ELEKTRICKÉ DIVADLO

největší na Moravě, je v Boskovicích od 13. ledna v sále Katolického domu.

Krajinský list Malé Hané, výřez

10. 2. 1912 Tělocvičná jednota Sokol podává žádost o získání licence pro provoz biografu.

22. 2. 1912 Obecní zastupitelstvo města Boskovice doporučuje vyhovět žádosti jednoty Sokol k získání licence.

25. 3. 1912 Jednota Sokol dává na vědomí okresnímu hejtmanství, že správcem a kinooperátorem jejich kina bude Jan Beránek, správce městské elektrárny v Boskovicích.

11. 4. 1912 Jednota Sokol získává licenci pro provoz kinematografu.

21. 6. 1912 Na místním úřadě bylo sepsáno udání na majitele putovního biografu Jaroslava Černého z Neratovic, který se měl pokusit znásilnit na „Vinohrádkách“ Josefu Švejčarovou.

22. 6. 1912 Jaroslav Černý byl propuštěn z policejní vazby. Odešel do Svitávky, kde měl pořádat další kinematografická představení.

7. 9. 1912 Tělocvičná jednota Sokol zahajuje provoz kina Sokol. Kino bylo vybaveno projektory značky Ernemann a mělo 306 míst k sezení a 124 ke stání.

12/1912 Družstvo pro postavení tělocvičny v Boskovicích organizuje filmová představení, existuje dochovaný filmový program.

3/1922 Družina čs. válečných poškozenců v Boskovicích žádá o udělení kinolicence. Zajímavé je, že v žádosti uvádí následující: *„Obec sama kina nemá“*.

8. 4. 1922 Boskovické zastupitelstvo zamítá udělení kinolicence Družině čs. válečných poškozenců v Boskovicích.

10. 12. 1922 Spolek Dělnický dům v Boskovicích žádá o vymožení koncese kinematografické. Promítání má probíhat na Havlíčkově třídě v Boskovicích v budově takzvaného *„Dělnického domu“*.

27. 1. 1927 Ludmila, farní odbor charity, žádá o udělení licence kinematografické. Spolek Ludmila se stal výchozím uskupením pro formování dějin kina v Katolickém domě.

26. 3. 1927 Městské zastupitelstvo zamítlo udělení kinematografické licence spolku Ludmila. Zastupitel p. Beránek, člen sokolského kina, lobbuje za neudělení licence pro spolek Ludmila, údajně nevidí ve městě místo pro dva biografy.

27. 4. 1927 Zemská správa politická na Moravě se dotazuje spolku Ludmila, kde chtějí biograf provozovat.

28. 4. 1927 Dobročinný spolek Marta z Boskovic žádá o povolení licence k pořádání kinematografických představení. Představení měla probíhat v novostavbě na pozemku vedle Okresního dětského domova, dnešního prostoru Dětské léčebny pohybových poruch na Smetanově ulici. Spolek Marta chtěl spolupracovat s Okresní péčí o mládež.

29. 4. 1927 Spolek čsl. Červeného kříže v Boskovicích žádá o udělení licence pro provádění kinových představení v Boskovicích. Kino mělo mít název Charitas. Představení měla probíhat v sále spolku Makkabi nebo u hoteliéra Jana Schneeweise, který byl ochoten poskytnout místo ke stavbě vhodného sálu ve dvoře svého domu (Masarykovo náměstí č. 16).

13. 5. 1927 Spolek Ludmila opakuje svoji žádost o udělení kinematografické licence. Zpochybňuje tvrzení p. Beránka o nemožnosti provozu dvou biografů ve městě. Rovněž členové spolku oznámili, že chtějí kino provozovat v Katolickém domě a důsledně ho adaptovat dle předepsaných nařízení a předpisů.

14. 5. 1927 Okresní péče o mládež v Boskovicích žádá o udělení licence kinematografické.

18. 6. 1927 Městské zastupitelstvo v Boskovicích na své schůzi doporučuje ke schválení následující žádosti o udělení licencí: Spolek čsl. Červeného kříže v Boskovicích, Dobročinný spolek Marta z Boskovic a Okresní péče o mládež v Boskovicích.

25. 9. 1927 Ve dvoře Katolického domu je slavnostně otevřena nová tělocvična spolku Orel.

29. 9. 1927 Katolicko-sociální beseda Svornost a spolek Ludmila žádají Okresní politickou správu o udělení povolení přístavby (dnešní vstup do kina) a adaptaci Katolického domu pro zřízení kina (ohnivzdorná kabina, sklápěcí sedadla, zákaz vstupu na balkony a další stavebně organizační kroky).

10/1927 Nástup zvukového filmu v USA. První oficiálně uvedený zvukový film se jmenoval Jazzový zpěvák, režie: Alan Crosland.

7. 3. 1928 Zástupci spolku Ludmila žádají okresní politickou správu o stanovení termínu kolaudace nově adaptovaného biografu *„Charita"* v Katolickém domě.

26. 3. 1928 Kolaudace adaptovaného Katolického domu pro provoz kina. Kolaudační komise však neuděluje povolení k provozu.

4. 4. 1928 Krajský zemský prezident Remeš koresponduje s Okresní politickou správou v Boskovicích o nové kolaudaci Katolického domu a popisuje nutný proces pro udělení kladného stanoviska k provozu.

17. 4. 1928 Po roce a třech měsících získává spolek Ludmila konečně potřebnou licenci. Zemská správa politická uděluje spolku kinematografickou licenci. Kino může působit pod názvem „Charita" do 31. 3. 1931. Vedoucím kina byl jmenován profesor Antonín Votoupal. Nejvýše přípustný počet návštěvníků je 309.

19. 11. 1928 Spolek Ludmila žádá o povolení stavby galerie v promítacím sále pro 100 osob. V neděle a svátky si toho údajně žádá obecenstvo. Ke stavbě galerie však nikdy nedojde. Plánek galerie zůstal zachován.

27. 2. 1930 V pražském kině Alfa se konala premiéra prvního českého zvukového filmu Tonka Šibenice, režie Karel Anton.

1930 Orelská župa J. E. Kreka žádá o udělení cestovní kinematografické licence.

6. 2. 1931 Spolek Ludmila žádá o prodloužení licence o 3 roky. K žádosti přikládá soupis odehraných českých filmů a ekonomické výsledky za léta 1928–1931.

11. 6. 1931 Spolek Ludmila koresponduje s Okresním úřadem v Boskovicích. Mimo jiné je v korespondenci uvedeno následující: *„Mimo to jest v místě konkurenční podnik Bio Sokol nemající dosud žádných závazků, který zavedením v poslední době zvláště zvukových filmů uvedl kino Charita do ještě větší kritické finanční tísně..“*. Velmi cenná informace, v roce 1931 se v Boskovicích promítal zvukový film.

12. 9. 1931 Zemský úřad v Brně uděluje spolku Ludmila licenci do 31. 3. 1934. Vedoucím kina se stává Rudolf Tomíček.

16. 11. 1933 Protokol o technickém stavu biografu, který byl nutný pro prodloužení licence, sepsaný v Okresním úřadě v Boskovicích, uvádí následující: *„...pouze byla namontována nová zvuková aparatura značky Philips na stávající stroje ... .“* Kino Charita mohlo hrát zvukové filmy. Jedná se o významný mezník v historii kina v Katolickém domě.

1934 Zápis z jednání o stavu kina Charita. Tento zápis obsahuje důležitou informaci o promítací technologii. Je patrné, že kino bylo vybaveno dvěma projektory značky Hahn Goerz.

3. 7. 1934 Kino Charita žádá o prodloužení licence na další 3 roky. Žádost je již podána pro zvukové kino.

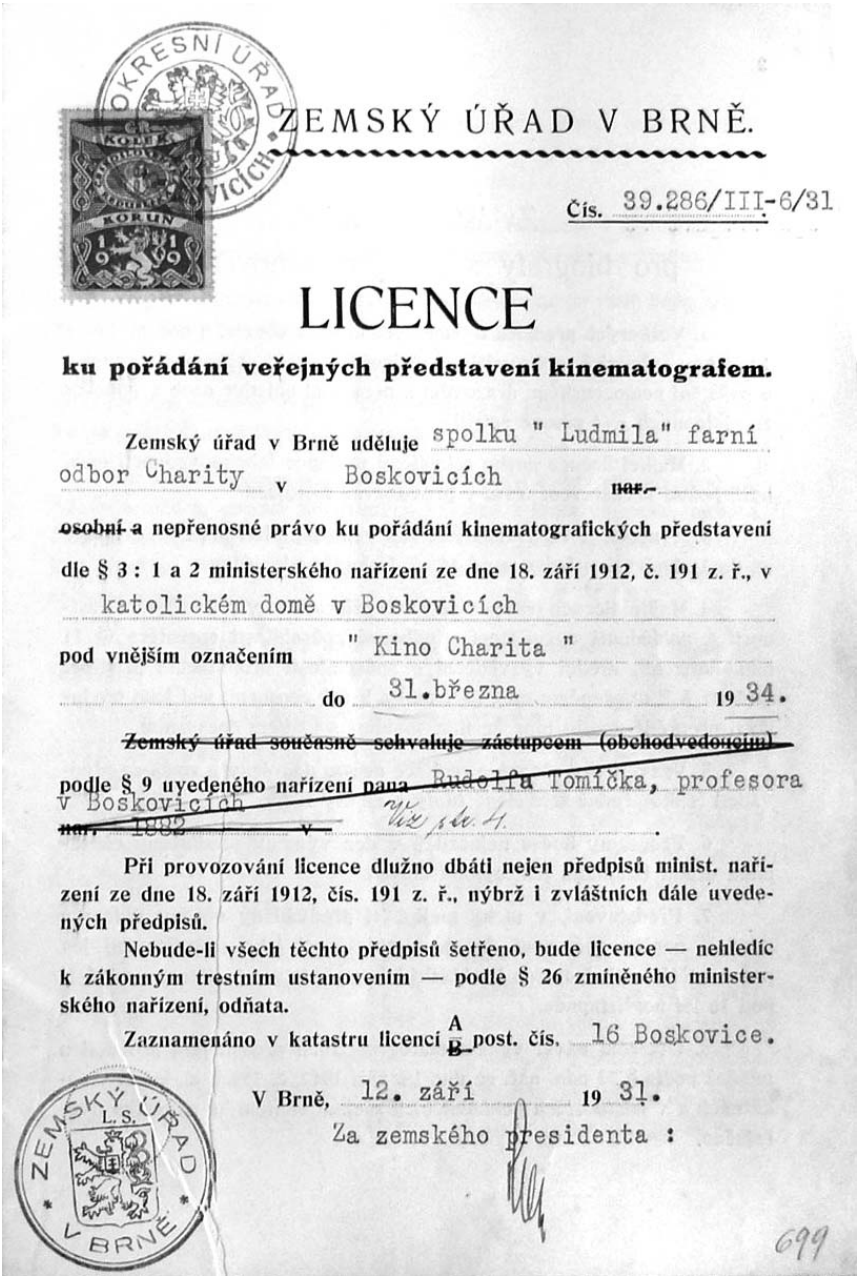

ZEMSKÝ ÚŘAD V BRNĚ.

Čís. 39.286/III-6/31

LICENCE

ku pořádání veřejných představení kinematografem.

Zemský úřad v Brně uděluje spolku " Ludmila" farní odbor Charity v Boskovicích ~~nar.~~ ~~osobní~~ a nepřenosné právo ku pořádání kinematografických představení dle § 3 : 1 a 2 ministerského nařízení ze dne 18. září 1912, č. 191 z. ř., v katolickém domě v Boskovicích pod vnějším označením " Kino Charita " do 31.března 1934.

~~Zemský úřad současně schvaluje zástupcem (obchodvedoucím)~~ podle § 9 uvedeného nařízení pana Rudolfa Tomíčka, profesora v Boskovicích ~~nar. 1892 v~~ viz str. 4.

Při provozování licence dlužno dbáti nejen předpisů minist. nařízení ze dne 18. září 1912, čís. 191 z. ř., nýbrž i zvláštních dále uvedených předpisů.

Nebude-li všech těchto předpisů šetřeno, bude licence — nehledíc k zákonným trestním ustanovením — podle § 26 zmíněného ministerského nařízení, odňata.

Zaznamenáno v katastru licencí $\frac{A}{B}$ post. čís. 16 Boskovice.

V Brně, 12. září 1931.

Za zemského presidenta :

699

Kopie originálu licence pro kino Charita, 1931

15. 9. 1934 Zastupitelstvo města Boskovice doporučuje prodloužení licence kinu Charita.

10. 3. 1938 Firma Artur Heller, film, Praha II. navrhuje pro kino Charita nucenou správu jak licence, tak provozu. Následně soud vyměřil exekuční částku ve výši 800 Kč a zabavil kinematografickou koncesi. Tu dostal do správy nucený správce Alois Mühlberg. Další kroky v této kauze se nepodařilo dohledat.

1939–1949 Přesná evidence programu kina Charita. Existuje dochovaný cenný pramen v podobě deníku promítače. Deník obsahuje i promítané místní reklamní diapozitivy.

1941 Zrušen Sokol — kino Sokol bylo přejmenováno na bio Unio. Provoz kina byl ponechán z propagandistických důvodů. Před každým představením prezentována vyhláška *„Žádáme obecenstvo, aby při představeních zachovávalo úplný klid.“*

1945 Znárodnění kinematografie jako celku, včetně kin.

1949 Promítací stroje Hahn Goerz nahradily německé promítací stroje Ernemann IV.

Katolický dům s přístavbou pro provoz kina

1951 Zrušení kina Sokol.

1957 Kino bylo dle vládního nařízení podřízeno Městskému národnímu výboru v Boskovicích, který přistoupil k poměrně náročné adaptaci kina.

20. 5. 1957 Rada Městského národního výboru Boskovice jednala o možnostech zajištění úprav pro širokoúhlé promítání.

7/1958–
–3. 10. 1958 Zásadní rekonstrukce kina, během níž došlo k obměně promítacího a technického vybavení kina. Promítací kabina byla vybavena dvěma promítacími stroji Dresden II, dvěma předsádkami Dresden–Prokinascop a také novými objektivy. Kino se stalo širokoúhlým. Kapacita sálu klesla z 309 sedadel na 240, ty byly uspořádány do stupňovitého hlediště. Nově se začalo promítat dvakrát denně v 17 a ve 20 hodin. Za projekce francouzsko-italského filmu *Tamango* bylo kino 3. října 1958 slavnostně otevřeno. Ředitelem kina byl jmenován František Okáč.

1960 Širokoúhlé (panoramatické) kino dostává nový název Panorama.

Kinosál po rekonstrukci, 1958

16. 6. 1960 Významný personální mezník ve vedení kina. Na vlastní žádost odchází ředitel kina František Okáč, na jeho místo nastupuje dosavadní promítač a legenda boskovického kina Karel Kovář.

1961 Budování a zahájení provozu letního kina Boskovice.

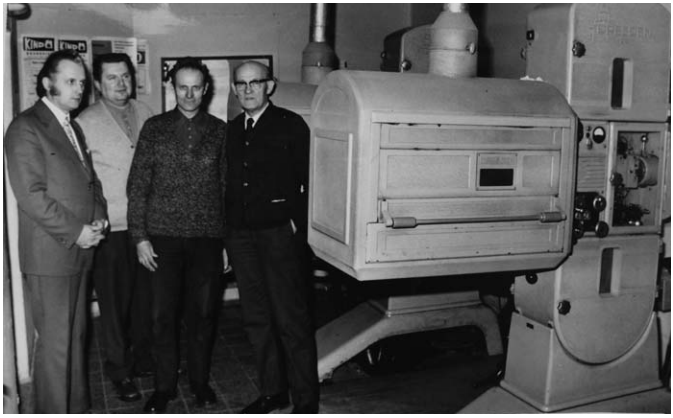

Zleva: Karel Kovář, Pavel Kovařík, František Jakubec, Vítězslav Veselý a filmový projektor Dresden

1969 Rada města společně s delegací z krajského filmového podniku rozhodla, že Boskovice potřebují novou budovu kina. Ta stávající byla shledána jako nevyhovující. Bylo zadáno vyhotovení projektu nového kina, hotelu a kulturního domu. Budoucí budova kina měla stát na sou-

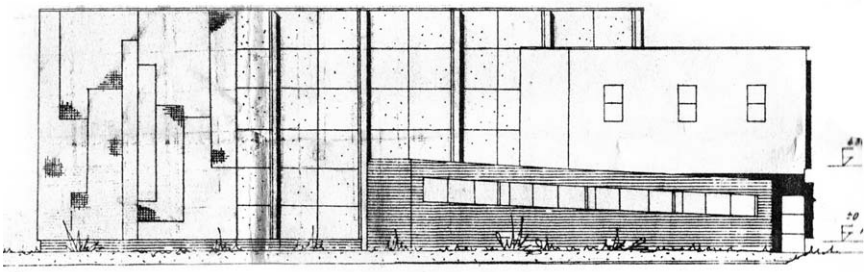

Studie budovy nového kina, které mělo stát na Růžovém náměstí

časném Růžovém náměstí, konkrétně na pomezí parkoviště u nových obchodních provozoven, pod obchodním centrem „V kopřivách“.

1970 Projektory Dresden II byly nahrazeny československými stroji MEO X 4, výrobce Meopta Přerov.

2/1970 Ateliér výrobní a pracovní družstvo výtvarníků Jihlava zpracoval projekt budovy nového kina, které mělo stát v místě dnešního Růžového náměstí společně s novým kulturním domem a hotelem. Zajímavostí je, že objekt kina měl být řešen jako experimentální kino pro 70 a 150 mm film. Stavba se nikdy neuskutečnila.

10/1978 Jihomoravský krajský národní výbor – odbor výstavby Brno zpracoval investiční záměr na stavbu kina v Boskovicích s kapacitou 280 osob (opět v místě dnešního Růžového náměstí). Hlavní účel stavby nebylo však kino, ale vybudování úkrytu civilní obrany v centru města s kapacitou 300 osob. Stavba se nikdy neuskutečnila.

14. 9. 1980 Filmový klub zahájil pravidelnou činnost.

1982 Kino bylo vybaveno moderními promítacími stroji MEO X 5, výrobce Meopta Přerov.

3. 5. 1983 V hotelu Velen byla otevřena kinokavárna s kapacitou 66 míst. Kino bylo vybaveno promítacími stroji MEO X 4, výrobce Meopta Přerov. V kinokavárně byl jediný stabilní projektor na 16mm film ve městě. Jednalo se o stroj MEO II. V této chvíli byla v Boskovicích 3 kina.

1. 12. 1987 Zřízena videokavárna v hotelu Záložna. Počet městských kin stoupl na 4. Hrací dny byly úterý a čtvrtek. 25. a 26. 2. 1988 se ve videokavárně uskutečnila dvoudenní přehlídka českých filmů. Po roce fungování byla pro malý zájem diváků zavřena.

1. 1. 1991 Delimitací Okresní správy kin Blansko vznikla samostatná příspěvková organizace Městská správa kin Boskovice.

30. 4. 1992 Uzavřena kinokavárna v hotelu Velen.

5/1996 Kino Panorama je vybaveno v té době velice moderním technologickým řešením pro reprodukci zvuku, systémem Dolby A.

31. 3. 1997 Ředitel Městské správy kin Boskovice Karel Kovář odchází do důchodu, novou ředitelkou se stává jeho dlouholetá spolupracovnice Jarmila Winklerová. Karel Kovář nadále zůstává v kině jako dramaturg a provozní kina.

Přísálí kina před rekonstrukcí

30. 4. 1998 V historii Katolického domu došlo k největší rekonstrukci. Proběhla kompletní revitalizace budovy, včetně obnovy promítací technologie. Kino získalo nové projektory MEO 5XB a nový zvukový systém Dolby SR. Dále byl zbudován nový oponový automat a pořízeno nové plastové, průzvučné promítací plátno. Kapacita sálu klesla z 240 na 153 míst. Sál byl vybaven pohodlnými křesly. Vybudován byl nový přednáškový sál, učebny, zkušebna a kanceláře v půdním prostoru. Rekonstrukce měla několik nemalých nedostatků a chyb, se kterými se v podstatě potýkáme a odstraňujeme je dodnes.

30. 4.–
–30. 11. 1998 V Boskovicích hrálo pouze letní kino.

14. 12. 1998 Slavnostní otevření nové kinokavárny na ulici Hradní 3. Město mělo opět k dispozici sálové kino. Kinokavárna disponovala 60 místy k sezení, ve stolovém upořádání bez elevace. Občerstvení zajišťoval podnik Hradní Club restaurant.

1. 6. 1999 Zanikla příspěvková organizace Městská správa kin. Od tohoto data až do současnosti pracují boskovická kina pod hlavičkou nově vzniklé příspěvkové organizace Kulturní zařízení města Boskovice, jako programově samostatné středisko. KZMB spravují nejen kino, ale i středisko kultura s budovou Zámeckého skleníku, dále pak městskou knihovnu a hvězdárnu. V době svého vzniku organizace spravovala i městské informační středisko. Ředitelem organizace se stal PaedDr. Oldřich Kovář.

28. 10. 1999 Slavnostní otevření nově rekonstruovaného Katolického domu. Zahajovacím filmem byl snímek režiséra Jaroslava Brabce Kuře melancholik. Legendární herečka Zita Kabátová slavnostně otevřela rekonstruovanou budovu větou: *„Já tě křtím pro radost, pro štěstí a pro mladý lidi."*

03/2001 Uzavření kinokavárny na Hradní ulici. Stávající projektory MEO X 5 byly repasovány a použity v letním kině.

30. 6. 2004 Jarmila Winklerová odchází do důchodu. Vedoucím střediska kino se stal Radek Pernica, DiS.

5. 11. 2004 Původní hlavní schodiště bylo vybaveno zvedací plošinou pro transport zdravotně handicapovaných spoluobčanů. Do této chvíle museli zřízenci kina tyto diváky vynášet ručně po točitém schodišti.

19. 10. 2006 Promítací technologie byla vybavena systémem reprodukce zvuku Dolby digital surround EX. Byl to první krok k budoucí kompletní digitalizaci kina.

11/2006 Kino Panorama se stává členem prestižní sítě Europa Cinemas se sídlem v Paříži. Jedná se o celoevropskou síť kin, která systémově podporují evropské filmy a jejich uvádění na plátnech biografů.

5. 4. 2007 Sál kina a promítací kabina byly dovybaveny klimatizací.

25. 9. 2010 Digitalizace kina Panorama. Jeden ze zásadních momentů v historii boskovického biografu. Projekce je vybavena nejmodernější technologií dle světového kinematografického standardu DCI. Jedná se o technologii vyvinutou společností Sony, konkrétně o produkty: projektor SONY CineAlta SRX-R320 4K SXRD s rozlišením 4K (4096 × 2160 pixelů) a Mediablock SONY LMT - 300. Při digitalizaci je napravena nezdařilá rekonstrukce oponového automatu z roku 1998. Napnuto je nové promítací plátno stříbrné barvy a vyměněny všechny opony. Po digitalizaci je kino technologicky stabilizované na několik let do budoucna.

Ukázková prezentace 3D projekce, 2008

13. 12. 2010 Promítací technologie je dovybavena komponenty pro realizaci promítání ve 3D. Kino disponuje systémem stereoskopické projekce společnosti RealD.

3. 4. 2012 Kino Panorama Boskovice slaví 100 let od první zmínky o filmovém promítání v sále Katolického domu.

Prameny a literatura

Krajinský list Malé Hané, roč. 1, č. 3, 13. ledna 1912, s. 5.

Archiv kina Panorama Boskovice, nesetříděn, archiválie uloženy v kině Panorama

Státní okresní archiv, pracoviště Blansko, karton 380, OÚ Boskovice

Státní okresní archiv, pracoviště Blansko, karton 380a, OÚ Boskovice

Státní okresní archiv, pracoviště Blansko, protokolní kniha Katolicko sociální besedy „Svornost“ od r. 1932

Moravský zemský archiv, fond B 14, rejstřík č. 934 (1912), čj. 28872/1912, sig. 108/1

Kronika města Boskovice (online), http://kronika.boskovice.cz, citováno 12. 3. 2012

BUŠINA, Jiří: *Boskovické divadlo*. Městské kulturní středisko, Boskovice 1994

BRÁNSKÝ, Jaroslav, PARMA, Jaroslav, VÍTEK Jaroslav: *100 let činnosti spolku Orel v Boskovicích*. Albert Boskovice 2009, ISBN 978-80-7326-158-0

KEMROVÁ, Marie: *Kino jako prostředek masové komunikace*. Diplomová práce, Olomouc 1991

GRÉNAR, David: *Historie Kina Panorama v Boskovicích 1958–1970*, Masarykova univerzita, Brno 1911

MELKUSOVÁ, Jitka: *Komentář k fotografii z otevření Katolického domu*. Regionální noviny, 10. ročník, číslo 43, 2. 11. 1999

PLEVA, Martin: *Významné nemovité památky Boskovic*. Muzeum Boskovicka, Boskovice 2001

BORDWELL, David a THOMPSONOVÁ, Kristin: *Dějiny filmu*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007

100 let kina v Boskovicích

Vydala Kulturní zařízení města Boskovice v nakladatelství Albert
Podpora: Europa Cinemas

Zpracoval: Radek Pernica, vedoucí střediska kino
Poděkování: Jarmila Winklerová, Helena Janíková, Taťána Reiblová, Petr Vítámvás, František Šalé, Václava Šaleová, Tomáš Marvan, Jiří Bušina, Kamila Kavanová, Irena Rábová, Pavel Kovařík, fotoateliér Drápal, David Grénar a Oldřich Kovář.
Tisk Reprocentrum, a.s., Blansko

Boskovice 2012
www.kinoboskovice.cz